

Posudek diplomové práce Aleny Kamenové Sociokulturní kompetence a jazykové vyučování studentů programu Erasmus

Vybrané téma mapuje osvojování sociokulturní kompetence u velice konkrétně vymezené skupiny studentů, a je tudíž z výzkumného a didaktického hlediska velmi zajímavé.

Diplomová práce Aleny Kamenové se skládá ze tří částí. První dvě části je možno nazvat teoretickými, poslední část zpracovává výsledky praktického výzkumu.

V první části se autorka věnuje představení programu Erasmus+ a institucím, které tento program realizují. Vzhledem k tématu práce považuji tuto část za zbytečně rozsáhlou a málo se vztahující k cíli práce. Domnívám se, že smysluplnější by bylo vybrat si z této oblasti skutečnosti vztahující se konkrétněji k jazykovému vyučování (v práci je zmíněn např. Europass a Youthpass, nicméně autorka s nimi dále nepracuje a nezjišťuje například, zda tyto nástroje využívají studenti zapojení do výzkumu či jejich lektoři) a redukovat kapitoly podrobně popisující program Erasmus+ (např. kap. 2.1.3. Důležité charakteristiky a zásady programu Erasmus+, nebo kap. 2.1.5. Programové a partnerské země programu Erasmus+).

Druhá část zpracovává problematiku spojenou s pojmem sociokulturní kompetence z teoretického hlediska, autorka vychází zejména ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, příliš ale nezohledňuje materiály jiné, např. jazykové učebnice. Zajímavé by v tomto smyslu mohlo být také srovnání požadavků na sociokulturní kompetenci např. u migrantů, kteří mají češtinu v pozici druhého jazyka, a u studentů programu Erasmus+, kteří v českém prostředí tráví jeden až dva semestry.

V praktické části práce autorka zkoumá *míru osvojení si vybraných základních sociokulturních znalostí, kterou by měl být student-začátečník po absolvování kurzů českého jazyka na nejnižší úrovni českého jazyka schopný ovládat* (s. 41). Výzkum je zpracovaný pečlivě a přináší zajímavé výsledky, pro srozumitelnost analytické části a interpretaci výsledků by bylo velmi užitečné, kdyby byla data seříděna pomocí tabulek nebo grafů, případně více zobecněna. Výsledky jsou v předložené podobě velmi hutné a nepřehledné, zajímavé údaje se v množství informací ztrácejí. Na tomto místě je nutno vyzdvihnout fakt, že autorka nezkoumá jen subjektivní sebehodnocení respondentů (tedy otázky typu *víte, kdo komu nabízí tykání*), ale respondenty zároveň testuje v modelových situacích. V budoucích výzkumech by bylo vhodné formu dotazníku doplnit nebo nahradit jinými metodami, které by umožnily danou problematiku uchopit komplexněji.

U některých otázek v dotazníku (např. č. 15 a 16) je dle obecných zvyklostí (které v tomto smyslu považuji za významnější než pravidla etikety) možné považovat více možností za správné, tento fakt je třeba zohlednit v interpretaci výsledků.

Pro vyhodnocení dílčích hypotéz má autorka příliš malý vzorek respondentů, v některých případech se jedná např. o tři respondenty, proto jejich ověření není validní. V analytické části práce postrádám zaměření také na intralingvální realie, i na tako nízké úrovni pokročilosti lze tento typ reálií alespoň výběrově integrovat do výuky.

Autorce bych ráda položila následující otázku: v roce 2006 vyšla publikace Marie Hádkové Cvičebnice A2 – Čeština pro cizince a azylanty (vydalo Sdružení občanů zabývajících se emigranty), která vzbudila zájem odborné veřejnosti tím, že zahrnuje tabuová a citlivá témata, např. vulgarismy. V souvislosti s touto učebnicí mě napadají dvě otázky: 1. Patří dle vašeho názoru tato témata do didaktiky reálií, resp. sociokulturní kompetence a 2. Pokud ano, v jaké formě? Případně máte osobní zkušenost s jejich výukou?

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací a doporučuji ji k obhajobě, v závislosti na průběhu obhajoby navrhuji hodnocení výborně až velmi dobře.

V Praze 4. 6. 2017

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'K' followed by a horizontal line and a short vertical stroke at the end.